

5'ten 7'ye AGNÈS VARDAsineması

Yazar

Seher BÜYÜKBAŞ

© Copyright 2022

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN

978-625-8259-61-2

Kitap Adı

5'ten 7'ye Agnès Varda Sineması

Yazar

Seher BÜYÜKBAŞ

ORCID iD: 0000-0003-2064-5562

Yayın Koordinatörü

Yasin DİLMEN

Sayfa Tasarımı ve Kapak Tasarımı

Akademisyen Dizgi Ünitesi

Yayıncı Sertifika No

47518

Baskı ve Cilt

Vadi Matbaacılık

Bisac Code

FIC021000

DOI

10.37609/akya.2240

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

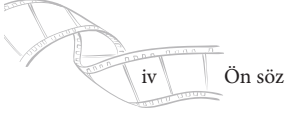
www.akademisyen.com

ÖN SÖZ

Yeni Dalga sineması 1950’li yıllarda Fransa’da ortaya çıkmış bir sinema akımıdır. *Yeni Dalga*, Hollywood’un özellikle o dönem içerisinde dayattığı yerleşik sinema kurallarına karşı yeni bir sinema dili ortaya koyması bakımından büyük önem taşımaktadır. Gerek sinemaya yeni bir bakış açısı kazandırması gerekse diğer ülke sinemalarında da benzer ‘yeni’ sinemasal hareketlerin ortaya çıkması noktasında örnek olması *Yeni Dalga*’yı dünya çapında ses getiren bir sinema akımı haline getirmiştir. Literatüründe akımın en önemli temsilcileri olarak Jacques Doniol Valcroze, Pierre Kast, Jean-Luc Godard, François Truffaut, Eric Rohmer, Jacques Rivette, Jacques Demy, Claude Chabrol, Alain Resnais, Louis Malle ve Chris Marker’in isimleri ön plana çıkmaktadır. Bu anlamda çalışmanın amacı, *Yeni Dalga* sineması içerisinde erkek yönetmenlerin dışında akımın dışıl yüzünü temsil eden bir kadın yönetmen olduğu vurgusunu yaparak Agnès Varda sinemasını *Yeni Dalga* literatürü kapsamında görünür kılmaktır. Bunun yanı sıra çalışmada Agnès Varda sinemasında kadın imgesi feminist söylem analizi yöntemi ile incelenecektir.

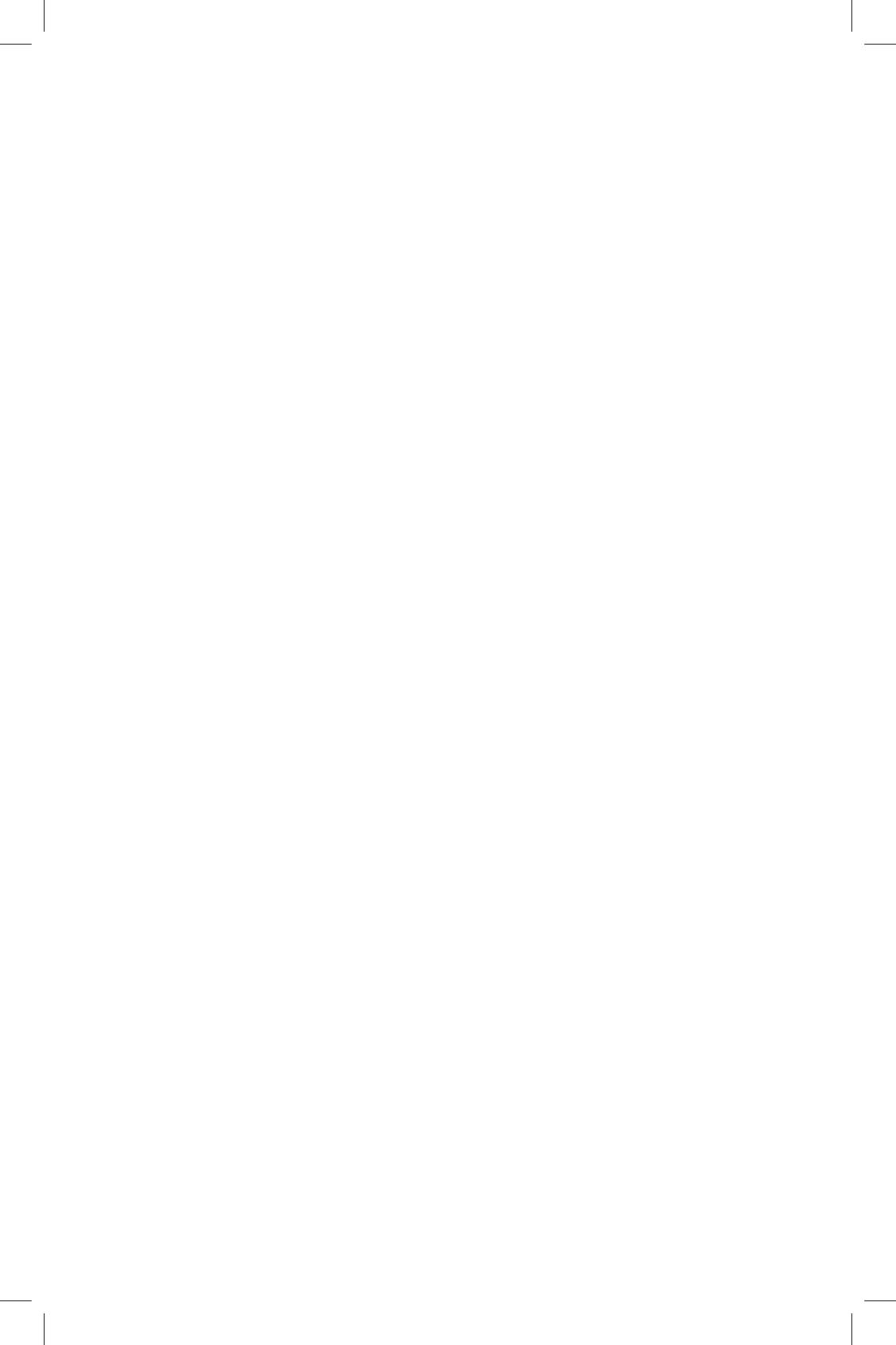
Geleneksel sinemada erkeğin temsili, erkek egemen iktidarın yansımaları şeklinde olmaktadır ve ataerkil toplumun en önemli dinamiği kabul edilen erkek, geleneksel sinemada da en önemli dinamiği oluşturmaktadır. Varda ise Mulvey’in ortaya koymuş olduğu geleneksel sinemanın özellikle kadın üzerinden kullandığı yıpratıcı dilini reddederek ve sinemadaki bu yerleşik kodları kırarak yeni ve alternatif bir sinema arayışında olmuştur. Çalışmada bu bağlamda yine Varda’nın sinemasında toplumsal cinsiyet normlarına feminizm temelinde nasıl bir karşı söylem oluşturduğu ele alınacaktır.

Bu çalışmanın ortaya çıkma sürecinde bana daima yol gösteren, desteğini hiçbir zaman esirgemeyen, birlikte çalışmaktan ve öğrencileri olmaktan büyük gurur duyduğum değerli hocalarım Prof. Dr. Peyami ÇELİKCAN'a, Prof. Dr. Serpil KIRELİ ve Prof. Dr. Ali BÜYÜKASLAN'a teşekkürü bir borç bilirim. Hayatım boyunca aldığım tüm kararlarda desteklerini her daim hissettiğim sevgili eşime ve aileme sonsuz teşekkür ederim.

Agnès Varda'nın güzel anısına...

İdil Lena'ya, Kemal Aras'a...

İÇİNDEKİLER

Giriş	1
-------------	---

BÖLÜM 1

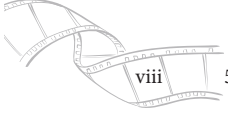
Fransız Yeni Dalga Sineması	7
1. Yeni Dalga Sinemasının Oluşumu.....	7
2. Yeni Dalga Sinemasının Üretim Ortamı	12
3. Yeni Dalga Sinemasına Yakından Bakmak.....	19
4. Yeni Dalga Sinemasının Eril Yüzü.....	30

BÖLÜM 2

Öncü Bir Yönetmen Olarak Agnès Varda.....	37
1. Kadın Yönetmen ve Kadın Filmi Tanımlamasının Kırılganlığı ve Kadın Yönetmen Sinemasının Görünmezliği	37
2. Agnès Varda Biyografisi.....	79
3. Agnès Varda Filmografisi	81
4. Agnès Varda Sinemasında Sanatlararasılık	83
5. Agnès Varda Sinemasının Anlatısal Özellikleri.....	88
6. Agnès Varda Sinemasında Feminist Anlatı.....	95

BÖLÜM 3

5'ten 7'ye Agnès Varda Sinemasında Kadın Temsili.....	99
1. Sinemada Temsil Sorunsalı ve Kadın Temsili	99
2. Ataerkil İdeoloji ve Temsil İlişkisi	101
3. Örneklerle Agnès Varda Sinemasında Kadın Temsili.....	104
a. Bakışın Düzenlenmesi	106
b. Öykünün Kurulumu ve Söylem.....	110
4. Cléo de 5 à 7	114
5. Le Bonheur	127

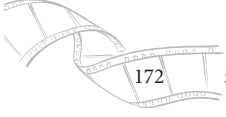
5'ten 7'ye AGNÈS VARDA Sineması

6. L'Une Chante L'Autre Pas	139
7. Sans Toit Ni Loi.....	152
Sonuç	163
Kaynaklar	171

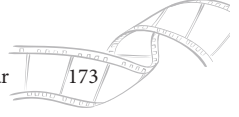
KAYNAKLAR

Kitaplar

- Abisel, Nilgün, Eryılmaz, Tuğrul, (2011), 'Sinemanın Çağdaşlaşması: Yeni Gerçekçilik, *Yeni Dalga*', Der. Murat İri, **Sinema Araştırmaları: Kuramlar, Kavramlar, Yaklaşımlar** içinde (24-63), İstanbul, Derin Yayınları
- Bastide, Bernard, (2009), 'Agnès Varda, Une Auteur au Féminin Singulier', Der. Anthony Fiant vd., **Agnès Varda: Le Cinéma et Au-Delà** içinde (15-25), Rennes, Presse Universitaires de Rennes
- Bazin, André, (2000), **Sinema Nedir**, İstanbul, İzdüşüm Yayınları
- Berktaş, Fatmagül, (2012), 'Cinsiyetlendirilmiş Bir Tarihin ve Teorinin Peşinde', **Tarihin Cinsiyeti** içinde (7-14), İstanbul, Metis Yayınları
- Berktaş, Fatmagül, (2012), 'Doğu ile Batı'nın Birleştiği Yer', **Tarihin Cinsiyeti** içinde (150-164), İstanbul, Metis Yayınları
- Berktaş, Fatmagül, (2012), 'Tarihyazımında Farklı Bir Perspektif', **Tarihin Cinsiyeti** içinde (15-34), İstanbul, Metis Yayınları
- Bickerton, Emilie, (2012), **Cahiers Du Cinéma'nın Kısa Tarihi**, çev. Selim Özgül, İstanbul, Agora Kitaplığı
- Biryıldız, Esra, (2012), **Sinemada Akımlar**, İstanbul, Beta Yayınevi
- Büker, Seçil, (2010), 'Auteur Kurama Giriş', Der. Seçil Büker ve Y. Gürhan Topçu, **Sinema: Tarih-Kuram-Eleştiri** içinde (277-280), İstanbul, Kırmızıkeledi Yayınları
- Büker, Seçil, (2010), 'Eleştirel Yaklaşımlar-Feminist ve Psikanalitik Eleştiriye Giriş', Der. Seçil Büker ve Y. Gürhan Topçu, **Sinema: Tarih-Kuram-Eleştiri** içinde (205-210), İstanbul, Kırmızıkeledi Yayınları
- Büyükkantarcioglu, Nalan, (2006), 'Söylemden İdeolojiye: Eleştirel Söylem Çözümlemesi', Der. Ahmet Kocaman, **Dilbilim-Temek Kavramlar, Sorunlar, Tartışmalar** içinde (101-116), Ankara, Dil Derneği Yayınları
- Castex, P.-G. ve P. Surer, (1967), **Manuel des Etudes Littéraires Françaises-XXeSiècle**, Librairie Hachette, 79, Bd. St-Germain, Paris
- Corrigan, Timothy, (2011), **Film Eleştirisi**, çev. Ahmet Gürata, Ankara, Dipnot Yayınları
- Derman, Deniz, (1989), **Jean-Luc Godard'ın Sinemasında Kadının Yeniden Sunumu**, Ankara, Değişim Yayınları
- Dorsay, Atilla, (1988), **Yönetmenler, Filmler, Ülkeler-2**, İstanbul, Varlık Yayınları
- Dorsay, Atilla, (2000), **Sinema ve Kadın**, Remzi Kitabevi, İstanbul
- Fiant, Antony ve diğerleri, (2013), **Agnès Varda: Le Cinéma et Au-Delà**, Presses Universitaires de Rennes
- Forbes Jill, (2009), 'The French NouvelleVague', Der. John Hill ve Pamela Church Gibson, **World Cinema** içinde (77-81), Oxford University Press, New York

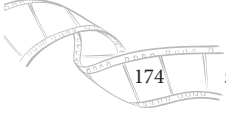
- Gökçe, Fethi, (1997), '*Yeni Dalga*', Der. Deniz Derman ve diğerleri, **Sinema Akımları** içinde (163-177), Ankara, MedCampus Proje #A126 Yayınları
- Graham, Peter, (2003), 'Fransız Sinemasında Yeni Yönelimler', Der. G. Nowell Smith, **Dünya Sinema Tarihi** içinde (651-662), İstanbul, Kabalıcı Yayınevi
- Günay, V. Doğan, (2007), **Metin Bilgisi**, Multilingual Yabancı Dil Yayınları, İstanbul
- Hansen, Miriam, (2009), 'İlk Dönem Sinema: Kimin Kamusal Alanı?', Der. Murat İri, **Bir Film İzlemek: Pop Kültürü Sökmek** içinde (97-124), İstanbul, Derin Yayınları
- Hayward, Susan, (2003), 'Agnès Varda', Der. G. Nowell Smith, **Dünya Sinema Tarihi** içinde (859), İstanbul, Kabalıcı Yayınevi
- İdrisoğlu, Alev, (2006), **Ülke Sinemaları Üzerine Bir İnceleme**, MSGSÜ Sinema-TV Merkezi, İstanbul, Nobel Tıp Kitabevleri
- Kırel, Serpil, (2010), **Kültürel Çalışmalar ve Sinema**, İstanbul, Kırmızıkeçi Yayınları
- Kolker, Robert Philippe, (2010), **Değişen Bakış**, çev. Ertan Yılmaz, De Ki Yayınları, İstanbul
- McGowan, Todd, (2012), **Gerçek Bakış**, çev. Zeynep Özen Barkot, İstanbul, Say Yayınları
- Milne, Tom, (1986), **Godard on Godard**, Da CapoPress, United States of America
- Monaco, James, (2006), **Yeni Dalga**, çev. Ertan Yılmaz, İstanbul, +1 Kitap
- Neupert, Richard, (2009), 'La Couleur et Le Style Visuel Dans *Le Bonheur*', Der. Anthony Fiant vd., **Agnès Varda: Le Cinéma et Au-Delà** içinde (79-91), Rennes, Presse Universitaires de Rennes
- Nochlin, Linda, (2012), 'Neden Hiç Büyük Kadın Sanatçı Yok?', çev. Ahu Antmen, Der. Ahu Antmen, **Sanat Cinsiyet** içinde, (119-159), İstanbul, İletişim Yayınları
- Öztürk, S. Ruken, (2004), **Sinemanın Dişil Yüzü**, Om Yayınevi, İstanbul
- Öztürk, S.Ruken, (2010), **Sinemada Kadın Olmak**, İstanbul, Yeni Alan Yayıncılık
- Peterson, ThaliaGouma ve PatriciaMathews, (2012), 'Sanat Tarihinin Feminist Eleştirisi', Der. Ahu Antmen, **Sanat-Cinsiyet** içinde (13-119), İstanbul, İletişim Yayınları
- Prédal, René, (2003), **Sans Toit Ni Loi d'Agnès Varda**, Editions Atlante 92200, Neuilly
- Rollet, Brigitte, (2009), 'Autres Regards, Autres Histoires Agnès Varda et Les Histoires Féministes', Der. Anthony Fiant vd., **Agnès Varda: Le Cinéma et Au-Delà** içinde (49-63), Rennes, Presse Universitaires de Rennes
- Sarris, Andrew, (2004), 'Notes on the Auteur Theory', Der. Leo Braudy ve Marshall Cohen, **Film Theory and Criticism** içinde (561-564), New York, Oxford University Press

- Schneider, Steven Jay, (2011), **1001 Movies You Must See Before You Die**, Quintessence Editions, London
- Smelik, Anneke, (2008), **Feminist Sinema ve Film Teorisi**, D. Koç (Çev.), İstanbul, Agora Kitaplığı
- Smith, G. Nowell, (2008), **Making Waves: New Cinemas of the 1960's**, Continuum Books, New York
- Teksoy, Rekin, (2005), **Rekin Teksoy'un Sinema Tarihi**, Oğlak Yayıncılık, İstanbul
- Ungar, Steven, (2013), **Cléo de 5 à 7 de Agnès Varda**, Paris, G3J
- Vasse, David, (2009), 'Sans Toit Ni Loi. Un Film Trouvé Dans Le Fossé', Der. Anthony Fiant vd., **Agnès Varda: Le Cinéma et Au-Delà** içinde (35-43), Rennes, Presse Universitaires de Rennes
- Vincendeau, Ginette, (2003), 'Fransız Sinema'sının Popüler Sanatı', Der. G. Nowell Smith, **Dünya Sinema Tarihi** içinde (396-406), Kabcacı Yayınevi, İstanbul
- Wiegand, Chris, (2011), **Fransız Yeni Dalga Sineması**, İstanbul, Kalkedon Yayıncılık
- Wilson, Emma, (2001), 'Identification and Female Friendship in Contemporary French Film', Der. Alex Hughes and James S. Williams, **Gender and French Cinema** içinde (255-267), Berg Publication, Oxford, UK
- Wollen, Peter, (2008), **Sinemada Göstergeler ve Anlam**, İstanbul, Metis Yayınları

Maka leler

- Arslan, Umüt Tümay, (2009, 12-1), 'Aynanın Sırları: Psikanalitik Film Kuramı', Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi, **Kültür ve İletişim Dergisi**, (9-38)
- Arslantepe, Mehmet, (2010), 'Sinemada Feminist Teori', **3. Uluslararası Bir Bilim Kategorisi Olarak Kadın: Edebiyat, Dil, Kültür ve Sanat Çalışmalarında Kadın Sempozyumu**, 28-30 Nisan 2010, Selçuk Üniversitesi, Konya, Türkiye
- Conway, Kelley, (2010), 'Varda at Work: Les Plages d'Agnès', **Studies in French Cinema**, Volume 10, Number 2, (125-132)
- Déchery, Laurent, (2005, October), 'Autour de Mona dans *Sans Toit Ni Loi* d'Agnès Varda', **The French Review**, Vol. 79, No. 1, U.S.A
- DeRoo, Rebecca J., (2008), 'Unhappily Even After: Visual Irony and Feminist Strategy in Agnès Varda's *Le Bonheur*', **Studies in French Cinema**, Volume 8, Number 3
- Gillain, Anne, (1996, December), 'L'Imaginaire Féminin au Cinema', **The French Review**, Volume 70, Number 2, (259-270)
- Marie, Michel, (2009), 'French Cinema in the New Century', **Yale French Studies, New Spaces for French and Francophone Cinema**, Der. James F. Austin, Yale University Press, No: 115, (9-30)

Mulvey, Laura, (2012), 'Görsel Haz ve Anlatı Sineması', çev. Esin Soğançılar, Der. Ahu Antmen, **Sanat Cinsiyet** içinde, (277-297), İstanbul, İletişim Yayınları

Öztürk, S. Ruken (1995), 'Sinemada Akımlar', **Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi**, Sayı 26 (1), (227-235)

Şentürk, Rıdvan, (2010), 'Jean-Luc Godard'ın Filmleri ve Estetik Manifestosu', **Global Media Journal**, Güz 1/ 2, (133-152)

Dergiler

Bruno, Giulana, (1993), 'Promenade autour de la Caverne de Platon', **CinémaAction 67: 20 Ans de Théories Féministes sur le Cinéma** içinde (135-140)

Diğer

Agnès Varda-**Y'a Pas Que La Mer**, Sète, Editions Au Fil Du Temps, Musée Paul Valéry, 3 Aralık 2011-22 Nisan 2012

Tuncer, Aslı Özgen, 'Kadınların Yüz Yıllık Tanıklığı', **Altyazı Aylık Sinema Dergisi**, Boğaziçi Üniversitesi Mithat Alam Film Merkezi, Mart 2012, Sayı 115

İnternet Kaynakları

'Yeni Dalganın Büyükannesi', <http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/Show-New.aspx?id=-73753>, (Erişim Tarihi: 05.11.2013)

Brioude, Mireille, 'Agnès Varda: Les Chemins de la Création', *Revue Electronique Internationale International Web Journal*, Sens Public, 2009/3, <http://www.sens-public.org/spip.php?article647&lang=fr>, (Erişim Tarihi: 02.11.2013)

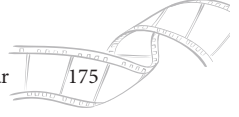
Brioude, Mireille, 'Varda et L'Autoportrait Fragmenté: du Film à L'Exposition', *Image and Narrative*, Online Magazine of the Visual Narrative, November 2007, <http://www.imageandnarrative.be/inarchive/autofiction/brioude.htm>, (Erişim Tarihi: 06.12.13)

Decock, Jean, 'Entretien avec Agnès Varda sur Jacquot de Nantes', *The French Review*, Vol. 66, No. 6, May 1993, <http://www.jstor.org/stable/397507>, (24.03.2014), (Erişim Tarihi: 05.12. 2013)

Gömdeniz, Nevin, (30.06.2012), 343 Kaltağın Manifestosu: Biraz da Erkekler Dışlansın!, <http://www.aksam.com.tr/guncel/343-kaltagin-manifestosu-biraz-da-erkekler-dislansin/haber-124554>, (Erişim Tarihi: 10.01.2014)

Gürata, Ahmet, (05.06.2010), <http://www.agircekim.org/archives/188>, (Erişim tarihi: 10.02.2014)

Hossain, Rubaiyat, 'Female Directors, Female Gaze: The Search for Female Subjectivity in Film', *Forum*, A Monthly Publication of The Daily Star, Volume 5, Issue 05, Mayıs 2011, <http://archive.thedailystar.net/forum/2011/May/female.htm>, (Erişim tarihi: 10.02.2014)

- <http://bigother.com/2010/02/05/some-thoughts-on-vagabond/>, (Erişim tarihi: 11.12.2013)
- http://fr.wikipedia.org/wiki/accord_Blum-Byrnes, (Erişim Tarihi: 10.11.2014)
- http://fr.wikipedia.org/wiki/Avance_sur_recettes, (Erişim tarihi: 10.02.2014)
- http://fr.wikipedia.org/wiki/Mai_68, (Erişim Tarihi: 10.11.2013)
- <http://www.allocine.fr/personne/fichepersonne-2492/biographie/>, (Erişim Tarihi: 10.11.2013)
- Jameson, A. D., (2010), 'Some Thoughts on Agnès Varda's "Vagabond"', <http://bigother.com/2010/02/05/some-thoughts-on-vagabond/>, (Erişim Tarihi: 30.12.2013)
- Peleato, Floreal, 'La Nouvelle Vague et Le Cinéma Français', <http://nefelibatrad.files.wordpress.com/2009/02/la-nouvelle-vague-civi-francesa-ugr-pablo-anton.pdf>, (Erişim Tarihi: 18.02.2014)
- Rollet, Brigitte, 'Femmes cinéastes en France: l'après-mai 68', *Clio Femmes, Genre, Histoire, Femmes travesties : un "mauvais" genre*, 1999, Sayı 10, <http://clio.revues.org/266>, (Erişim Tarihi: 06.12.13)
- Sellier, Geneviève, 'Images des Femmes dans le Cinéma de la Nouvelle Vague', <http://clio.revues.org/265>, (Erişim Tarihi: 30.12.13)
- Smelik, Anne, 'Feminist Film Teorisi', çev. Gamze Deniz, <http://www.filmmor.org/default.asp?sayfa=74>, (Erişim Tarihi: 10.01.2014)
- Taşçıyan, Alin, '55'ten 91'e Agnès', 20 Nisan 1999, <http://www.milliyet.com.tr/1999/04/20/t/sanat/san2.html>, (Erişim Tarihi: 11.12.2013)